

07.05.2018

Asia/28

§ 301

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (SUMP, Sustainable Urban Mobility Plan)

HEL 2017-011585 T 08 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:
Pia Pakarinen: Viikoksi pöydälle.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Pia Pakarisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa (SUMP) kuvatun jatkuvan suunnitteluprosessin ja ohjelman periaatteet ohjeellisina noudatettaviksi.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esittää 28.11.2017 kestävän kaupunkiliikkumisen strategisessa ohjelmassa (SUMP-ohjelma) kuvatun jatkuvan suunnitteluprosessin käyttöönottoa ja ohjelman periaatteiden hyväksymistä ohjeellisina noudatettaviksi.

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys on liitteenä 1, kestävä kaupunkiliikkuminen Helsingissä -tilannekatsaus raportti liitteenä 2 ja toimenpidedetaulukko liitteenä 3.

SUMP

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma eli SUMP (Sustainable Urban Mobility Plan) on kaikki eri liikkumismuodot kattava ohjelma, joka perustuu Euroopan komission vuonna 2013 laatimaan konseptiin ja ohjeistukseen. EU on edistänyt SUMP:n käyttöönottoa EU:n jäsenvaltioissa mm. edellyttämällä ohjelmaa rahoituksen saamiseksi EU:lta liikennehankkeita varten.

SUMP:n tarkoituksena on edistää tasapainoista kaikki liikkumismuodot huomioon ottavaa kehitystä sekä ohjata ja kannustaa siirtymään kohti kestävämpiä liikkumismuotoja. Tarkoituksena on myös auttaa jäsenvaltioita saavuttamaan EU:n asettamat ilmasto- ja energiatavoitteet liikenteen osalta.

Ohjelma toimii pitkäkestoisena välineenä kaupunkialueen kestävästä liikkumisesta koskevalle suunnittelulle sekä liikenteen ja liikkuvuuden infrastruktuurin ja palvelujen kehittämiselle. Kyseessä on kokonaisvaltainen lähestymistapa liikkumisen suunnitteluun.

SUMP:sta vuonna 2014 laadittu ohjeistus (European Platform on Sustainable Urban Mobility Plans) kuvaa SUMP -konseptin ja -suunnitteluprosessin. Suunnitteluprosessiin kuuluu ohjelman valmistelu, tavoitteiden asettelu, suunnitelman laatiminen ja suunnitelman toteuttaminen. Prosessi on kuvattu ”Kestävä kaupunkiliikkuminen Helsingissä” -raportin kuvassa 1 (sivu 6).

Suunnitelman laatimiseen sisältyy nykytilan analyysi, pitkän aikavälin visio sekä lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpidesuunnitelmat, joissa määritellään toimenpiteiden ajoitus ja kohdennetaan tarvittavat resurssit. Tärkeä osa prosessia on osallistava ja vuorovaikutteinen lähestymistapa. Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelmaa on seurattava ja edistymistä arvioitava säännöllisesti valittujen mittareiden pohjalta.

Suunnitelman tulee kattaa seuraavat osa-alueet: kävely, pyöräliikenne, joukkoliikenne, autoliikenne, liikenneturvallisuus, kaupunkilogistiikka, liikkumisen ohjaus, matkaketjut ja älyliikenne.

Helsingin SUMP-ohjelmasta

Helsingin liikenteen ja maankäytön suunnittelu noudattelee jo nykyisin pitkälti niitä suuntaviivoja, joita EU:n SUMP-ohjelma ja siitä annettu ohjeistus asettavat, vaikka itse suunnitteluprosessia ja kestävästä kaupunkiliikkumisen kokonaisuutta ei tähän mennessä ole kuvattu SUMP-ohjeistuksen mukaisesti. SUMP antaa ohjeelliset puitteet ja suuntaviivat, ja varsinkin kestävästä kaupunkiliikkumisen suunnittelu ja toteutus sovitetaan kunkin kaupungin omiin tarpeisiin sopivaksi.

Helsingissä merkittävimmät kaupunkiliikkumista ohjaavat strategiat ja ohjelmat ovat kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia 2017-2021, yleiskaava myöhemmin hyväksyttävine toteuttamisohjelmineen sekä Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015), joka on luonteeltaan seudullinen kestävä kaupunkiliikkumisen suunnitelma. Seuraava seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma laaditaan osana viireillä oleva MAL 2019 -suunnitelmaa. Keskeinen yleisemmän tason ohjelma on myös vuonna 2015 hyväksytty liikkumisen kehittämisohjelma (LIKE), jossa on tiivistetty liikenteelle asetetut tavoitteet strategian, yleiskaavan ja liikennesuunnittelun sekä kehittämisohjelmien osalta.

Edellä mainittujen lisäksi on toistakymmentä muuta yksittäisiin liikkumismuotoihin ja muihin osa-alueisiin keskittyneitä kehittämisohjelmia sekä vuosittaiset kaupunkiympäristön -toimialan toimintasuunnitelmat, jotka tehdään hyväksytyn talousarvion ja mm. siihen sisältyvän investointiohjelman perusteella.

Näiden olemassa olevien aineistojen pohjalta kestävästä kaupunkiliikkumisesta on liitteenä olevassa ”Kestävä kaupunkiliikkuminen Helsingissä” -raportissa ensimmäisen kerran muodostettu SUMP-ohjeistuksen mukainen kokonaiskuva, suunnitteluprosessin kuvaus ja suunnitelma.

Raportissa on kuvattu SUMP-ohjeistuksen mukaisesti liikenteen nykytila ja liikkumiselle asetetut tavoitteet sekä kestävä kaupunkiliikkumisen suunnittelutasot Helsingissä. Raportissa on koottu jo olemassa olevista strategioista ja ohjelmista toimenpiteet ja tavoitteet sekä lopuksi kartoitettu kestävä kaupunkiliikkumisen kokonaisprosessin kehittämistarpeet.

Helsingin kestävä kaupunkiliikkumisen suunnittelun vaiheet on esitetty raportin kuvassa 9 (sivu 23). Tarkoituksena on kytkeä SUMP-suunnitelma osaksi normaalia suunnittelukäytäntöä kyseisen kaltaisen prosessin avulla. Kestävä kaupunkiliikkumisen edistäminen on jatkuvaa toimintaa, eikä edellytä erillistä ohjelmointia.

Esityksen liitteenä olevassa toimenpidetaulukossa on koottuna nykyisten eri ohjelmien toimenpiteet, niiden toteutumistaso sekä seuranta ja seurannan mittarit, mikäli niitä on. Toimenpidetaulukko toimii osaltaan myös kestävä kaupunkiliikkumisen seurantamittarina.

Raportti on laadittu kaupunkiympäristön toimialalla yhteistyössä keskeisten sidosryhmien HSL:n ja HSY:n kanssa.

Esittelijän kannanotot

Helsingissä ja Helsingin seudulla on jo pitkään panostettu liikenteen ja liikkumisen kehittämiseen strategiatasolla, eritasoisin ohjelmin ja osana tavanomaista toimintaa. Eri osa-alueita on tähän asti kuitenkin kehitetty jossain määrin epätasaisesti. Kokonaiskäsityksen muodostamista vaikeuttavat eri aikoina laaditut ohjelmat, joissa on päällekkäisyyksiä ja osin ristiriitaisuuksiakin. Ohjelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden sisällön arviointi ja vertailu strategiaan ylemmän tason linjauksiin nähden sekä suhteessa toisiinsa on näin ollen hankalaa.

SUMP:n suunnitteluprosessin ja periaatteiden käyttöönotto johtaa nykyistä laajempaan ja kokonaisvaltaisempaan lähestymistapaan, jossa liikkumisen kehittäminen ja muu suunnittelu nivotaan entistä paremmin yhdeksi kokonaisuudeksi ja jolla tuetaan kaupungin strategisia tavoitteita. SUMP:n avulla kestävä liikuminen eri osa-alueita voidaan tarkastella ja kehittää jäsenllymmin ja muodostaa jatkuvan prosessin kautta yhtenäisempi tarkastelutapa, samalla kuitenkin jo tehtyjä suunnitelmia ja toimenpideohjelmaa hyödyntäen.

Kaupunkiympäristön toimiala jatkaa yhteistyössä asianomaisten yhteistyötahojen kanssa LIIKE -ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden edistämistä ja toteuttamista. Mm. citylogistiikkaohjelma, älyliikenneohjelma ja pyöräilyn edistämishjelma päivitetään vuosina 2018-2019. Päivittämistyössä kiinnitetään huomiota siihen, että ohjelmat saadaan tukemaan mm. kaupunkistrategiassa asetettuja tavoitteita.

Seurantamittariston käyttöä edistetään mm. hyödyntämällä 19 eri indikaattoria sisältävää laskentamittaristoa ja laskentaohjelmaa, jotka on kehittänyt World Business Council for Sustainable Development. Mittariston avulla voidaan mitata liikennejärjestelmän kestävyttä kokonaisuutena ja tarkastella, mitä osa-alueita erityisesti on kehitettävä. Sen avulla on myös mahdollista vertailla kestävyttä muihin mittaristoa käytäviin kaupunkeihin. Mittaristo ottaa huomioon kestävyden kolme ulottuvuutta (sosiaalinen, talous ja ympäristö). SUMP-ohjelman seuranta tulee tukemaan myös hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman seurantaa. Tuloksista on tarkoitus raportoida kaupunkiympäristölautakunnalle.

Liikennehankkeiden ohjausta ja priorisointia kehitetään osana kaupunginkanslian, kaupunkiympäristö -toimialan, liikenneliikelaitoksen, HSL:n ja Helsingin Satama Oy:n yhteisvalmistelua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

07.05.2018

Asia/28

Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupunkiympäristölautakunnan esitys 28.11.2017
- 2 Kestävä kaupunkiliikkuminen Helsingissä raportti, tarkistettu
- 3 Toimenpidetaulukko

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
HKL

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 28.11.2017 § 247

HEL 2017-011585 T 08 00 00

Hankenumero 0902_30

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle SUMP-ohjelmassa kuvatun jatkuvan suunnitteluprosessin käyttöönottoa Helsingissä ja ohjelman periaatteiden hyväksymistä ohjeellisina noudatettaviksi.

21.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jari Rantsi, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37215
jari.rantsi(a)hel.fi